

STRESZCZENIE

Zasadniczym celem badań było opracowanie listy gatunkowej jeżyn, występujących na obszarze Płaskowyżu Kolbuszowskiego oraz ustalenie korelacji pomiędzy typem ich rozmieszczenia a czynnikami siedliskowymi.

Dane na temat rozmieszczenia jeżyn na Płaskowyżu Kolbuszowskim zebrano w sezonach wegetacyjnych 2010–2014 przy użyciu metody kartogramu, zgodnie z założeniami ATPOL. Podstawową jednostką kartogramu był kwadrat o boku 2 km (na badanym terenie przebadano łącznie 674 jednostki kartogramu). W dobrze wykształconych płatach jeżyn wykonano zdjęcia fitosocjologiczne metodą Braun-Blanqueta oraz spisy florystyczne, które posłużyły do dalszych analiz.

W trakcie badań odnaleziono 34 gatunki jeżyn. Każdy gatunek scharakteryzowano pod względem rozmieszczenia (ogólnego, na terenie Polski i Płaskowyżu Kolbuszowskiego) oraz preferencji siedliskowych. Najpospolitsze na badanym terenie były gatunki o szerokim ogólnym zasięgu geograficznym (*Rubus idaeus*, *R. hirtus*, *R. caesius*, *R. plicatus* i *R. nessensis*). Zdecydowanie rzadziej na Płaskowyżu Kolbuszowskim występowały: *R. montanus*, *R. perrobustus*, *R. bifrons* i *R. constrictus*, posiadające północną granicę zwartego zasięgu na terenie Polski niżowej.

Na terenie Płaskowyżu Kolbuszowskiego jeżyny spotykane były przeważnie na siedliskach niestabilnych. Wśród nich wyróżnić można gatunki związane najczęściej ze zbiorowiskami leśnymi (*R. hirtus*, *R. pedemontanus*, *R. fabrimontanus*, *R. macrophyllus*, *R. siemianicensis*, *R. rudis*, *R. apricus* i *R. saxatilis*) oraz gatunki o szerokim spektrum zajmowanych siedlisk (*R. ambrosius*, *R. caesius*, *R. camptostachys*, *R. glivicensis*, *R. idaeus*, *R. orthostachys*, *R. plicatus*, *R. wimmerianus*, *R. ×pseudidaeus*, *R. crispomarginatus* i *R. bifrons*).

W płatach większości gatunków jeżyn dominowały gatunki charakterystyczne dla klas *Artemisietea vulgaris* i *Molinio-Arrhenatheretea*, natomiast w płatach z przewagą *R. hirtus*, *R. pedemontanus*, *R. saxatilis* i *R. siemianicensis*, przeważały gatunki charakterystyczne dla klasy *Quercio-Fagetea*. Najczęściej spotykanymi gatunkami towarzyszącymi w płatach jeżyn były *Urtica dioica* i *Elymus repens*, co może wskazywać na korelację dobrze wykształconych płatów jeżyn z glebami zasobnymi w związki azotowe. Gatunki specyficzne dla konkretnych typów siedlisk (np. murawy napiaskowe) w badanych płatach występowały sporadycznie.

Ocena siedlisk metodą fitoindykacyjną Ellenberga wykazała, że większość gatunków jeżyn występujących na terenie Płaskowyżu Kolbuszowskiego preferuje miejsca nasłonecznione, gleby umiarkowanie wilgotne, zasobne w azot o odczynie zbliżonym do obojętnego.